

Kultūros ateitis jaunimo rankose?

Apžvelgdamas moksleivių kūrybą, rašytojas L. Gustaitis yra pasakęs, jog jei dabar išmirtų visi Lietuvos rašytojai, atsirastų kam juos pakeisti. Jaunimą jis įvardija kaip kūrybingus, daug naujų idėjų turinčius žmones. Vis dėlto, kalbėdami apie kultūros, kuri mažiau nei po dešimties metų atsidurs dabartinio jaunimo rankose, ateitį, ne visi yra taip optimistiškai nusiteikę: pasigirsta nuomonių, jog dabartinis jaunimas neturi vertybių sistemos, negana to, pasaulį suvokia primityviai. Kas skatina visuomenę abejoti jaunimo sugebėjimu puoselėti kultūrą ir ar šis nerimas- pagrįstas?

Akivaizdu viena- dabartinis jaunimas gerokai skiriasi nuo buvusiojo prieš dešimtį ar net mažiau metų, kas neabejotinai turės įtakos ir menui suprasti bei kurti. Pirmiausia taip yra dėl to, jog tai pirmoji laisvos Lietuvos kara (skeptikai akcentuoja, jog, deja, persiėmusi ne laisvės idėjomis, o veikiau vakarietiška kultūra). Kuomet mūsų tėvai ar vyresnieji broliai ir seserys žiūrėjo „linksmąją animaciją“, mes „varvinome“ akis į „transformerius“, vakarietiškus superherojus, dažniausiai išmanančius tik vieną problemos sprendimo būdą- pasišvaistyti šautuvu. Nieko bendra su katinu Leopoldu, kuris siūlė gyventi draugiškai... Kitas klausimas, ar tai būtinai turėjo paveikti ir paveikė mūsų mąstymą ir vertybių sistemą? Kaubojais ir indėnais žaidė ir šautuvėliais mojavo ne tik dabartinis jaunimas vaikystėje, bet ir „katino Leopoldo karta“. Vis dėlto yra dalykų, kurie būdingi išskirtinai dabartiniam jaunimui: ir kasdienybėje, ir kūryboje jaunimą nuolat supa skaitmeninės technologijos. Kino ir fotografijos kritikas S. Valiulis atkreipė dėmesį, jog jaunimas visai kitaip supranta ir patys kuria meną. Jie pasitelkia vis daugiau šiuolaikinio mokslo laimėjimų. Vis dėlto jis pripažįsta, jog toks menas nėra mažiau vertingas už tradicinį, veikiau- tiesiog- kitoks. Taigi, buvę kitokie vaikai, mes neabejotinai ne prastesni kultūros formuotojai bei vartotojai.

Jaunoji karta dažnai užsipuolama dėl vertybių menkumo ir nepagarbos joms. Ne vienas pesimistas, kurių gausu tarp kultūros veikėjų, yra įsitikinęs, jog dabartinis jaunimas neturi moralinių vertybių, yra degradavę ir abejingi menui. Štai A. Čiučelis, vienas iš literatūrinės interneto svetainės „Rašyk“ kūrėjų, yra teigęs, jog „iš Vakarų į Lietuvą sklindančios popkultūros nesustabdys niekas, ypač jaunimas“. Vis dėlto galima prisiminti kelias kitas mintis, iš pažiūros nuteikiančias panašiai: „Mūsų jaunimas mėgsta prabangą, jis blogai išauklėtas, jis šaiposi iš viršininkų ir nėra trupučio negerbia vyresnių“ bei „Aš prarandu bet kokias viltis dėl mūsų šalies ateities, jei šiandieninis jaunimas rytoj imtų valdyti šalį“. Pirmosios citatos autorius- Sokratas, gyvenęs VI amžiuje prieš Kristų, o antrosios- VII amžiuje prieš Kristų gyvenęs Heziodas. Kyla klausimas: jei jaunimu ne be pagrindo baisėtasi nuo tokių senų laikų, kodėl mes vis dar egzistuojame ir dargi ne nualintoje dykvietėje, o klestinčiame pasaulyje? Žmonija visad priešinosi tam, kas nauja: kažkada E. Preslis laikytas skandalingu atlikėju dėl nešvankių judesių scenoje bei ne ką geresnio įvaizdžio. Dabar jis yra popkultūros klasikas, nieko nebestebinantis ir juo labiau nekeliantis nepasitikėjimo. Tikėtina, jog ilgainiui novatoriškumas mene, kurį puoselėja jaunimas, taip pat taps klasika, o antivertybiški ir neteisingi atrodys nauji dalykai. Moralinių vertybių kaita yra natūrali, taip pat kaip žmonių pasipriešinimas tiems pokyčiams.

Kultūra, kurią formuoti jau visai netrukus imsis dabartinis jaunimas, neabejotinai pateks į kitokias, tačiau vargu ar prastesnes rankas. Net jei taip nutiktų, tai konstatuoti galima bus nebent *post Faktum*, tuo tarpu dabartiniai spėliojimai remiasi viso labo skirtumų, kurie kaip tik garantuoja, jog kultūra nepatirs sąstingio, ieškojimu. Tik besikeisdamas kultūrinis gyvenimas gali tobulėti- jei ne iš karto, tai bent vėlesnėms kartoms besimokant iš pirmtakų klaidų.

Dovilė